

VODNÝ PLÁN SLOVENSKA – NASTAVENIE OPATRENÍ SPOJENÝCH S OCHRANOU VODNÝCH ZDROJOV

Ivana Bajkovičová
ivana.bajkovicova@vuvh.sk

Definície, ciele

OPATRENIE - zásah, zákrok na dosiahnutie istého výsledku

Ciele: environmentálne ciele, ochrana a obnova vôd a vodných ekosystémov, podmienky pre udržateľný rozvoj, zabezpečenie pitnej vody, dobrý stav vôd

Mechanizmy: integrovaný prístup k vodnému hospodárstvu, vodné plánovanie - plány manažmentu povodí

Opatrenia prijímame ako reakciu na identifikované vodohospodárske problémy.

Kontext opatrení

v životnom prostredí, v krajine

- v širšom zmysle patria opatrenia pre zlepšenie stavu vôd k ochrane životného prostredia, k zlepšovaniu kvality života obyvateľov a k zachovaniu prírodného dedičstva
- v užšom zmysle (tejto konferencie) - ochrana zdrojov vody na ľudskú spotrebu – kvalita, kvantita

v geograficko-politickej štruktúre

- úroveň EU - a zodpovedajúce nadnárodné dokumenty upravujúce oblasť vôd, najmä smernica 2000/60/ES Európskeho parlamentu a Rady z 23. októbra 2000, ktorou sa ustanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva (skrátene nazývanej rámcová smernica o vode – RSV), ale aj ďalšia zodpovedajúca legislatíva)
- národná úroveň - okrem zákonov aj Vodný plán SR
- úroveň povodí – v SR správne územia povodia Dunaja a povodia Visly
 - SÚP Dunaj: čiastkové povodia Morava, Dunaj, Váh, Hron, Ipeľ, Slaná, Bodva, Hornád, Bodrog;
 - SÚP Visla: čiastkové povodie Dunajca a Popradu.

Správne územia povodí Slovenskej republiky a ich čiastkové povodia

Legenda

- správne územie povodia Dunaja
- správne územie povodia Visly
- ▬ hranice čiastkových povodí
- ▬ hlavné toky čiastkových povodí
- ▬ štátna hranica

Kontext opatrení

v čase

- ↓
- ↓ národná legislatíva SR týkajúca sa vôd, Rámcová smernica o vode (2000) – environmentálne ciele
- ↓ (2009) prvý Vodný plán SR– vypracovaný, odsúhlasený verejnosťou a schválený do konca roku 2009; jeho záväzná časť, obsahovala program opatrení na dosiahnutie environmentálnych cieľov;
- ↓ (2012) v zmysle článku 18 RSV bola vypracovaná Správa Európskej komisie Európskemu parlamentu a Rade o vykonávaní plánov vodohospodárskeho manažmentu povodia
- ↓ aktualizácia Vodného plánu SR (2015) – druhý plánovací cyklus do 2021
- ↓ (XII-2018) Správa o dosiahnutom pokroku v zavádzaní programu opatrení Vodného plánu Slovenska
- ↓ (2019) Správa EC o vykonávaní RSV a smernice o povodniach – opísala silné stránky, zlepšenia a slabé stránky druhého plánu (plánov) manažmentu povodia; dala odporúčania pre ďalší plánovací cyklus
- ↓

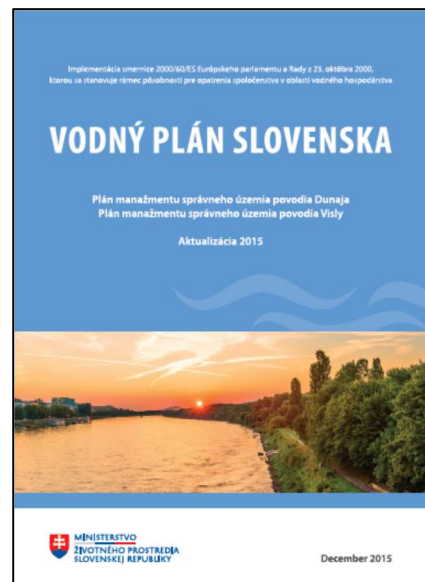

Vodný plán Slovenska

Chránené oblasti určené na odber pitnej vody

Útvary povrchovej a podzemnej vody – vodárenské zdroje - 3 druhy ochrany:

- ochranné pásma vodárenských zdrojov
- povodia vodárenských tokov
- chránené vodohospodárske oblasti (CHVO)

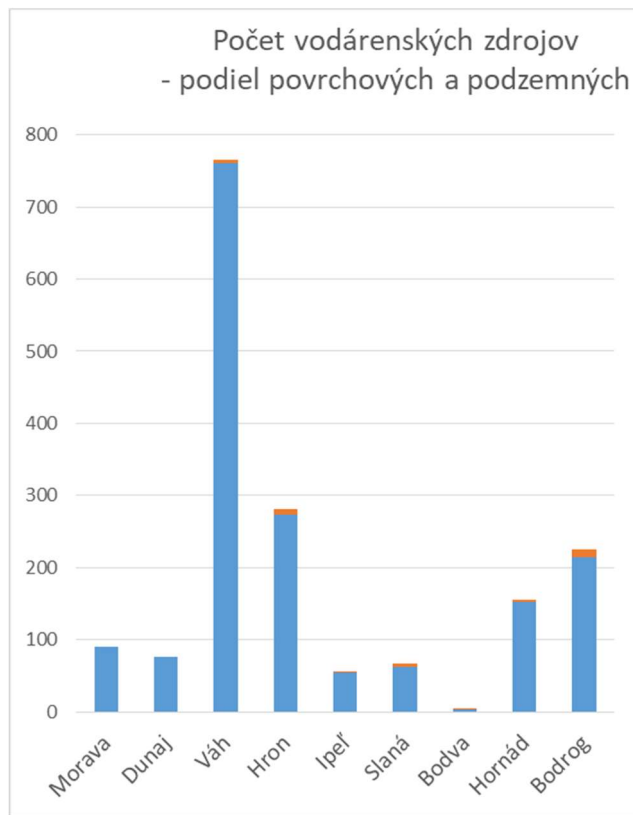
Prehľad vodárenských zdrojov a ich ochranných pásiem

Čiastkové povodie	Počet vodárenských zdrojov		Počet OP vodárenských zdrojov		Výmera OP vodárenských zdrojov (ha)	
	podz. vody	povrch.	podz. vody	povrch.	podz. vody	povrch.
Morava	90	0	31	0	13865	0
Dunaj	77	0	29	0	6030	0
Váh	760	5	447	14	211671	19436
Hron	274	7	173	7	56917	9542
Ipeľ	55	1	70	1	15648	8400
Slaná	62	5	76	6	13789	13762
Bodva	3	1	30	7	12146	10416
Hornád	152	4	124	18	19324	72693
Bodrog	215	11	230	17	7082	339459
SÚPD	1688	34	1210	70	356472	473708
Spolu SR	1734	43	1269	81	372052	489633

(Zdroj: Vodný plán Slovenska, 2015)

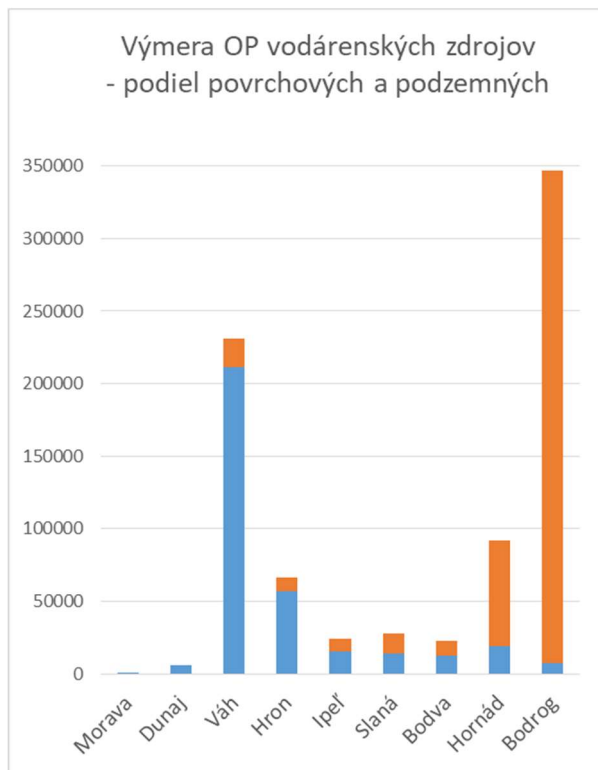
Vodný plán Slovenska – nastavenie opatrení spojených s ochranou vodných zdrojov

Čiastkové povodie	Počet vodárenských zdrojov	
	podzemné vody	povrch. vody
Morava	90	0
Dunaj	77	0
Váh	760	5
Hron	274	7
Ipeľ	55	1
Slaná	62	5
Bodva	3	1
Hornád	152	4
Bodrog	215	11
SÚPD	1688	34
Spolu SR	1734	43

Vodný plán Slovenska – nastavenie opatrení spojených s ochranou vodných zdrojov

Čiastkové povodie	Výmera OP vodárenských zdrojov (ha)	
	podz. vody	povrch. vody
Morava	13865	0
Dunaj	6030	0
Váh	211671	19436
Hron	56917	9542
Ipeľ	15648	8400
Slaná	13789	13762
Bodva	12146	10416
Hornád	19324	72693
Bodrog	7082	339459
SÚPD	356472	473708
Spolu SR	372052	489633

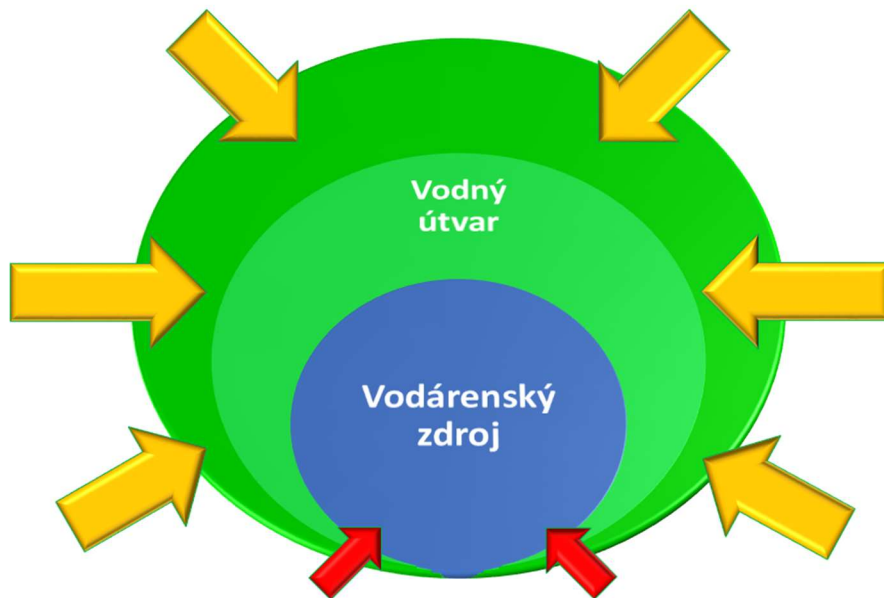
Vodný plán Slovenska – nastavenie opatrení spojených s ochranou vodných zdrojov

Chránené vodohospodárske oblasti v SR a ich základné charakteristiky

P. č.	Názov CHVO	Plocha CHVO (km ²)	Veľkosť plochy CHVO k ploche SR (49 014 km ²) (%)	Využiteľné množstvá vodných zdrojov		
				Povrchové (m ³ .s ⁻¹)	Podzemné (m ³ .s ⁻¹)	Spolu (m ³ .s ⁻¹)
				1.	Žitný ostrov	1 400
2.	Strážovské vrchy	757	1,54	-	2,33	2,33
3.	Beskydy-Javorníky	1 856	3,78	1,84	0,69	2,53
4.	Veľká Fatra	644	1,31	0,97	2,98	3,95
5.	Nízke Tatry					
	a) západná časť	358	0,73	-	2,50	2,50
	b) východná časť	805	1,64	2,33	2,43	4,76
6.	Horné povodie Ipľa, Rimavice a Slatiny	375	0,76	1,09	0,11	1,20
7.	Muránska planina	205	0,42	-	1,40	1,40
8.	Horné povodie rieky Hnilec	108	0,20	0,16	0,10	0,26
9.	Slovenský kras					
	a) Plešivecká planina	57	0,12	-	0,55	0,55
	b) Horný vrch	152	0,31	-	1,97	1,97
10.	Vihorlat	225	0,46	0,08	0,43	0,51
Spolu		6 942	14,16	6,47	33,49	39,96

(Zdroj: Vodný plán Slovenska, 2015)

PROGRAM OPATRENÍ

OCHRANA VODÁRENSKÉHO ZDROJA

Vodný plán Slovenska

Program opatrení

Štruktúra programu opatrení zodpovedá identifikovaným významným vodohospodárskym problémom:

- organické znečistenie povrchových vôd,
- znečistenie povrchových vôd živinami,
- znečistenie vôd prioritnými látkami a látkami relevantnými pre SR,
- opatrenia na elimináciu hydromorfologických vplyvov,
- kvalita podzemných vôd,
- kvantita podzemných vôd.

Program opatrení je navrhovaný vo vzťahu k cieľom k roku 2021 stanoveným na národnej úrovni a na úrovni medzinárodného povodia Dunaja, pre jednotlivé významné vodohospodárske problémy.

Povrchové vody

	Redukcia organického znečistenia	
11.3(a)	UWWTD zberné systémy a individuálne primerané systémy (IPS) (príloha 8.1a)	Základné
11.3(a)	UWWTD opatrenia pre čistenie komunálnych odpadových vôd – uvedený v prílohe 8.1b	Základné
11.3(g)	Zosúladenie nakladania so znečisťujúcimi látkami s podmienkami zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov do roku 2021 – vrátane prehodnotenia vydaných povolení v súlade s § 8 ods. 3 zákona	Základné
	Realizácia opatrení z Programu rozvoja verejných kanalizácií	Doplnkové
	Redukcia vstupu živín	
11.3(a)	UWWTD zberné systémy a individuálne primerané systémy (IPS) (príloha 8.1a)	Základné
11.3(a)	UWWTD opatrenia pre čistenie komunálnych odpadových vôd – uvedené v prílohe 8.1b	Základné
11.3(g)	Zosúladenie nakladania so znečisťujúcimi látkami s podmienkami zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov do roku 2021 – vrátane prehodnotenia vydaných povolení v súlade s § 8 ods. 3 zákona	Základné
	Realizácia opatrení z Programu rozvoja verejných kanalizácií	Doplnkové
11.3(h);(d)	Novelizácia zákona o hnojivách – pôsobnosť celoslovenská	Základné
11.3(h);(d)	Podmienky krížového plnenia	Základné
	Realizácia opatrení – PRV SR 2014 – 2020 – na dobrovoľnej báze	Doplnkové

Vodný plán Slovenska – nastavenie opatrení spojených s ochranou vodných zdrojov

	Redukcia znečistenia prioritnými a relevantnými látkami	
11.3(a)	Smernica 2010/75/EU o priemyselných emisiách (integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania ŽP (transponovaná do zákona č. 39/2013 Z. z. a vyhlášky MŽP SR č. 183/2013 Z. z.))	Základné
11.3(g)	Zosúladenie nakladania so znečisťujúcimi látkami s podmienkami zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov do roku 2021 – vrátane prehodnotenia vydaných povolení v súlade s § 8 ods. 3 zákona	Základné
	Zníženie medzí stanovenia v prípade metód, ktoré nespĺňajú LOQ požadované Smernicou 2010/108/ES, resp. prechod na inú maticu stanovenia príslušných ukazovateľov	Doplnkové
	Overiť lokalizáciu problematických zdrojov znečisťovania	Doplnkové
	Zaviesť monitorovanie príslušných organických látok do monitorovania emisií do ovzdušia	Doplnkové
	DEHP – v ďalšom období venovať zvýšenú pozornosť metódam odberu vzoriek a identifikácii prípadného difúzneho znečistenia	Doplnkové
	Kyanidy – znečistenie útvarov povrchovej vody touto látkou je v SR na základe výsledkov monitorovania významné. Monitorujú sa však celkové kyanidy a nielen ich toxický podiel. V ďalšom období bude venovaná zvýšená pozornosť existujúcim zdrojom vypúšťajúcim toto znečistenie	Doplnkové
	4-metyl-2,6-di-terc butylfenol – v ďalšom období bude venovaná zvýšená pozornosť identifikácii prípadného difúzneho znečistenia	Doplnkové
	(Hg, Cd, Zn atď.) – environmentálne záťaž sa budú postupne sanovať a potenciálne EZ monitorovať s cieľom zistenia skutočného rozsahu znečistenia a následne sa bude pre ne navrhovať metóda sanácie	Doplnkové

Vodný plán Slovenska – nastavenie opatrení spojených s ochranou vodných zdrojov

	Eliminácia hydromorfologických vplyvov	
	Spriechodňovanie bariér – pozdĺžna kontinuita	Doplnkové
	Laterálna kontinuita + morfológia tokov	Doplnkové
11.3(c)	Opatrenia na zlepšenie hydrologických podmienok stanovenia E-flow	Základné
	Kvantita povrchových vôd	
11.3(e)	Vydanie nových povolení na odber povrchových vôd v súlade s § 21 ods. 4 a § 8 ods. 3 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov	Základné
	Invázne terestrické druhy	
	Starostlivosť o toky – kosenie, trhanie, vykopávanie	Doplnkové
	Výhľadové infraštruktúrne projekty	
	Zmierňujúce opatrenia budú navrhované v rámci posudzovania projektu výhľadovej infraštruktúrnej stavby v zmysle požiadaviek čl. 4(7) RSV, ktoré zabezpečí investor projektu. Proces bude prebiehať počas celého plánovacieho obdobia	

(Zdroj: Vodný plán Slovenska 2015, Tab. 8.10.1 Prehľad opatrení na dosiahnutie environmentálnych cieľov)

Podzemné vody

	Redukovanie znečistenia dusíkatými látkami	
11.3(a)	UWWTD zberné systémy a individuálne primerané systémy (IPS) (príloha 8.1a)	
11.3(a)	UWWTD opatrenia na čistenie komunálnych odpadových vôd – uvedené v prílohe 8.1b	
	Realizácia opatrení z Programu rozvoja verejných kanalizácií	Doplnkové
11.3(h);(d)	Novelizácia zákona o hnojivách – pôsobnosť celoslovenská	
11.3(h);(d)	Podmienky krízového plnenia	
	Realizácia opatrení – PRV SR 2014 – 2020 – na dobrovoľnej báze	Doplnkové
11.3(d)	Riešenie aglomerácií pod 2 000 EO situovaných v CHVO Žitný ostrov	

Vodný plán Slovenska – nastavenie opatrení spojených s ochranou vodných zdrojov

	Redukovanie znečistenia vôd pesticídnymi látkami	
	<p>Uplatňovanie národnej legislatívy (zákon č. 405/2011 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti v znení zákona č. 387/2013 Z. z. a s ním súvisiacich vykonávacích predpisov).</p> <p>Dodržiavanie ustanovení tohto zákona v tejto oblasti je súčasťou návrhu Podmienok krízového plnenia, ktorý má celoslovenskú pôsobnosť. Podmienky na používanie prípravkov na ochranu rastlín sú zakotvené aj v krízovom plnení (nariadenie vlády SR č. 342/2014 Z. z., ktorým sa ustanovujú pravidlá poskytovania podpory v poľnohospodárstve).</p>	Základné
	PRV SR 2014 – 2020 – opatrenie 4 <i>Investície do hmotného majetku</i>	Doplnkové
	Zaviest' systém a podporu bezpečného zberu obalov z prípravkov na ochranu rastlín pre veľkospotrebiteľov a malospotrebiteľov (v súlade s projektom CMS Systém nakladania s odpadmi) a ich druhotné zhodnocovanie	Doplnkové
	Zaviest' povinnosť zberu starých nespotrebovaných zvyškov prípravkov pre predajcov	Doplnkové
	Pre odbornú a laickú verejnosť zabezpečiť informovanie o riziku pesticídov v životnom prostredí	Doplnkové
	Prioritná podpora na technické opatrenia a zavádzanie dobrej poľnohospodárskej praxe a environmentálnych postupov pre subjekty hospodáriace v ÚPzV v zlom chemickom stave a v riziku nedosiahnutia dobrého chemického stavu do roku 2021	Doplnkové

Vodný plán Slovenska – nastavenie opatrení spojených s ochranou vodných zdrojov

	Redukovanie znečistenia vôd ostatnými chemickými látkami	
11.3(d)	Sanácie environmentálnych záťaží v súlade so Štátnym programom sanácie enviromentálnych záťaží – realizovať sanáciu prioritných EZ uvedených v ISEZ v časti B, ktoré sa nachádzajú v ÚPzV so zlým chemickým stavom	Základné
11.3(d)	Realizovať prieskum a monitorovanie prioritných pravdepodobných EZ registrovaných v ISEZ v časti A, prieskum a monitorovanie ďalších prioritných EZ z ISEZ v časti B, ktoré sa nachádzajú v ÚPzV so zlým chemickým stavom v súlade so Štátnym programom sanácie environmentálnych záťaží	Základné
11.3(d)	Realizovať sanáciu EZ registrovaných v ISEZ v časti B, realizovať prieskum a monitorovanie prioritných pravdepodobných EZ z ISEZ časti A, ktoré sa nachádzajú v ÚPzV vôd s dobrým chemickým stavom, avšak ktoré boli klasifikované ako rizikové do roku 2021, v súlade so Štátnym programom sanácie environmentálnych záťaží	Základné
Kvantita podzemných vôd		
	Hydrogeologický prieskum nových, perspektívnych a doplnkových zdrojov OP6 – PzV	Doplnkové
	Ochrana prirodzených infiltračných oblastí OP8 – PzV	Doplnkové
11.3(e)	Vydanie nových povolení na odber podzemných vôd v súlade s § 21 ods. 4 a § 8 ods. 3 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov	Základné

(Zdroj: Vodný plán Slovenska 2015, Tab. 8.10.1 Prehľad opatrení na dosiahnutie environmentálnych cieľov)

Správa o dosiahnutom pokroku v zavádzaní programu opatrení Vodného plánu Slovenska

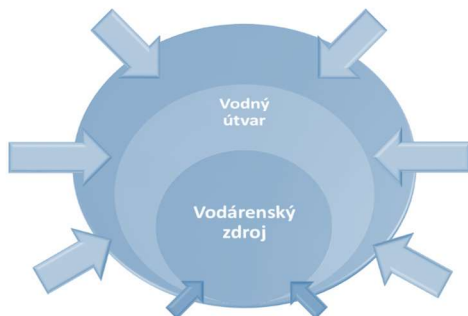
V druhom polroku 2018 bola vypracovaná Správa o dosiahnutom pokroku v zavádzaní programu opatrení Vodného plánu Slovenska. Správa, predložená Európskej komisii, vyhodnocuje pokrok dosiahnutý v zavádzaní programu opatrení schválenom v januári 2016, ako súčasť Vodného plánu Slovenska – aktualizácia 2015.

Opisuje súhrn opatrení pre správne územie povodia Dunaja a správne územie povodia Visly na dosiahnutie environmentálnych cieľov, a tiež pokrok dosiahnutý v zavádzaní programu opatrení.

Súhrnné konštatovanie:

Základné opatrenia podľa čl. 11(3) a sú v etape implementácie. Ostatné základné a doplnkové opatrenia vyžadujúce si administratívne riešenia sa priebežne plnia, realizujú sa aj poradenské služby resp. informovanie odbornej a laickej verejnosti. Realizácia opatrení súvisiacich so stavebným riešením (najmä opatrenia na elimináciu hydromorfologických vplyvov) vzhľadom na extrémne nároky na financie a časovú náročnosť prípravy stavieb (majetkové vysporiadanie pozemkov) je v omeškani. Požadované financie sú riešené v rámci Operačného programu Kvalita životného prostredia 2014-2020.

PROGRAM OPATRENÍ

OCHRANA VODÁRENSKÉHO ZDROJA

KONIEC PREZENTÁCIE

ĎAKUJEM ZA POZORNOSŤ

Ivana Bajkovičová
ivana.bajkovicova@vuvh.sk